



Nationaal
Psychotrauma
Centrum

verbondenheid,
betrokkenheid, je open
voor de ander, warmte, solid
ruimte en respect behandelme
ontwikkelen en verbeteren inzicht
over preventie, delen mensen uit hun
isolement, halen relaties aangaan met
ander, hulp aan mensen met psychotraun
mensenwerk, verbondenheid tussen medev
erken aan nieuw vertrouwen, psych
compact, gespecialiseerde zorg
op maat, wetenschappelijk o
adviseren en opleiden werel
ennis, delen toonaangevend
stituut, bevlogen onderzoek
n behandelaars, innovatie en nieuw
zichten, advies over beleid en preventie, ve
enswaardig bestaan, veerkracht, goede ve
n herstel, hoop, ingrijpende gebeurtenis
op verbondenheid, persoonlijke bet
openstellen voor de ander, warmte
lidariteit, ruimte en respect beh
vikkelen en verbeteren inzic
eventie, delen mensel
halen, persoonl

50 jaar bevlogenheid

Jaaroverzicht 2023

Inhoud

Klikbaar!



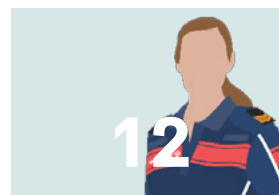
Voorwoord



50 jaar ARQ



Psychosociale ondersteuning bij ingrijpende gebeurtenissen op het werk



Nazorg bij de brandweer Amsterdam - Amstelland



Crisisadviseur bij ARQ IVP



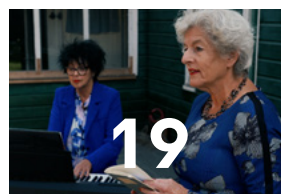
Werken met vluchtelingen en statushouders



LHBTQ+



3MDR-TG



Documentaires Leven met oorlog



Begripvol Zorgen Echo's uit Nederlands-Indië



ARQ International



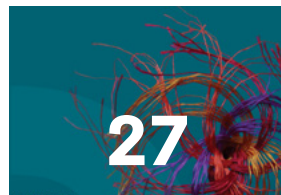
Vrienden van ARQ



2023 in cijfers



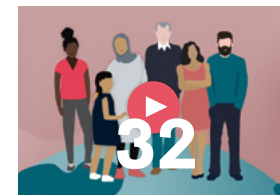
ARQ bibliotheek



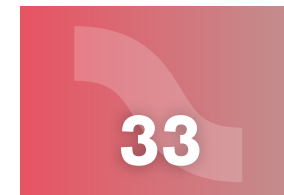
Bijzondere publicaties



Wat deed ARQ nog meer in 2023



Animatie ARQ in 100 seconden



Bestuur & toezicht & colofon

Voorwoord

50 jaar bevlogenheid

In 2023 vierde ARQ een gouden lustrum en wisselde de organisatie van voorzitter Raad van Bestuur. Jan-Wilke Reerds is na 24 jaar als voorzitter en 38 jaar als psychotherapeut bij ARQ met een welverdiend pensioen gegaan. Het is voor mij een enorme eer om samen met Ate Osinga sinds 1 december 2023 aan het roer te staan van deze bijzondere organisatie en zeer bevlogen medewerkers en partners.

Elke dag word ik weer opnieuw verrast door de veelzijdigheid van het werk van ARQ; preventie en behandeling, ondersteunen van organisaties en overheden bij rampen en crises, onderzoek en kennis delen, nationaal en internationaal.

In het ARQ-jaaroverzicht 2023 nemen we u mee langs de feestelijkheden van ons jubileumjaar. Ook leest u meer over het belang van psychosociale ondersteuning binnen een professionele organisatie, maar ook over het werk van ARQ in landen in oorlog en conflict zoals Oekraïne, Syrië of de Democratische Republiek Congo. En over hoe context en historie cruciaal zijn bij behandelingen en hoe we kennis delen rondom doorwerking van oorlog. En dit zijn maar enkele voorbeelden.

“ **Elke dag word ik weer opnieuw verrast door de veelzijdigheid van het werk van ARQ**



Ik nodig u dan ook graag uit om dit jaaroverzicht te gebruiken om verder te kijken op de website van ARQ, daar onze verhalen te lezen en u te laten inspireren door de volle breedte van onze dienstverlening.

Zonder onze medewerkers, onze Raad van Toezicht, onze Ondernemingsraad, de Patiëntenraad en de Klinische Raad kunnen we ons werk niet doen. Maar dat geldt zeker ook voor u als onze gewaardeerde relatie, samenwerkingspartner, financier, donateur of anderszins betrokkene. Veel dank aan iedereen die met bevlogenheid zich inzet en bijdraagt aan het nog steeds zo noodzakelijke werk van ARQ – ook na 50 jaar.

Melina Kappeyne van de Coppello-Rakic

Voorzitter Raad van Bestuur



Terugblik op een bijzonder jubileumjaar

In 1973 openden koningin Juliana en prins Bernhard de deuren van ARQ Centrum'45 in Oegstgeest. In 2023 vierden we deze vijftig jaar met verschillende evenementen. Met patiënten, medewerkers en met iedereen met wie we ons verbonden voelden. Onder het motto: "50 jaar ARQ. Verbondenheid. Toen, nu & in de toekomst."

ARQ
Nationaal
Psychotrauma
Centrum

50
JAAR

12 januari **Aftrap jubileumjaar**

De aftrap van ons jubileumjaar vond plaats tijdens de nieuwjaarsbijeenkomst waar we onze jubileum huisstijl presenteerden. '50 jaar ARQ. Verbondenheid. Toen, nu & in de toekomst.' werd in al onze communicatie-uitingen geïntegreerd.

26 januari Werkbezoek TOPGGz



Het jubileum was een goede aanleiding voor een **werkbezoek van TOPGGz** aan de net geopende 2e locatie van ARQ Centrum'45 in Oegstgeest. Tijdens deze middag was er specifieke aandacht voor innovaties zoals modulaire behandelingen en het gebruik van ervaringsdeskundigheid. Jan-Wilke Reerds vertelde over 50 jaar verbondenheid.

16 maart Symposium I



ARQ Academy organiseerde het symposium **'In de voorbereiding ligt het resultaat'** dat ook in het teken stond van 50 jaar verbondenheid.

18 april Symposium II



[Kijk het symposium terug](#)

ARQ Kenniscentrum Migratie organiseerde het symposium **'Veerkrachtige statushouders, voorwaarde voor succesvolle inburgering'** dat ging over de best practices om de psychosociale ondersteuning van statushouders in gemeenten te verbeteren, zodat zij succesvol kunnen inburgeren.

16 mei Viering oprichting



Officiële oprichtingsdatum van ARQ in 1973. Op alle ARQ-locaties stond een traktatie voor aanwezige medewerkers en patiënten.

22 juni Zomerborrel



450 medewerkers en gepensioneerden verzamelden op het strand voor de **Zomerborrel**, ter ere van 50 jaar ARQ. De dag stond in het teken van verbinding maken met elkaar.

28 & 29 september **ARQ congres**



ARQ organiseerde een internationaal wetenschappelijk congres
'Trauma, crisis en conflict: verbinding tussen onderzoek en praktijk'
in het Gooiland Event Venue in Hilversum.

**2 dagen kennis
delen met:**

7 Internationale gerenommeerde
keynote speakers

2 internationale
panels

zo'n
400
aanwezig

De inzet van ARQ-hoogleraren als moderators

29 break out
sessies

26 ingediende posters
& flash talks

een livestream met meer dan

100 kijkers

Julia-Beth Harris verzorgde onder muzikale begeleiding van Martijn van Ditshuizen de poëtische opening en afsluiting.



A conflict is a clash
Opposing forces collide and combust
Until all that's left is ash
A powdery grey layer of fragility
A score that is kept in the body
As the smoke of battles clear
Today we celebrate those who lent an ear
A hand
Their hearts
To help silent sufferers towards new starts

➤ Lees het hele gedicht

17 oktober

Naast het uitwisselen van kennis gaven we ook op andere manieren invulling aan ons jubileumjaar.

Zo hebben alle ARQ-collega's hun steentje bijgedragen aan een mozaïekbankje, ontworpen door MosaicAffairs.

Het bankje staat nu in de binnentuin van ons behandelcentrum in Oegstgeest, waar 50 jaar geleden ARQ Centrum'45 begon.



Voor het ARQ-congres nodigden we vier partners van ARQ International uit om hun visie te geven op geestelijke gezondheid en psychosociale ondersteuning (MHPSS) in conflictsituaties.

Lees het persoonlijke verhaal van Mohammad, Oksana, Moses en Bayan op onze website.

“ We zijn ook *change agents*. Het is onze plicht om te pleiten voor het welzijn van mensen

Mohammad Abu Hilal
Psychiater en directeur van Syria Bright Future

➤ Lees het persoonlijke verhaal van Mohammad

“ We hebben een *holistische aanpak* nodig voor het geestelijk welzijn van de mensen in Koerdistan

Bayan Kader Rasul
Psychiater en directeur van de EMMA
Organization for Human Development

➤ Lees het persoonlijke verhaal van Bayan

“ We moeten het belang van *zelfzorg* meer benadrukken

Oksana Kryvonogova
Psycholoog en directeur van Healthy Society

➤ Lees het persoonlijke verhaal van Oksana

“ Laten we interventies aan de *culturele context* aanpassen, zonder de professionele ethiek uit het oog te verliezen

Mukasa Moses Bwesige
MHPSS adviseur voor Oost en Zuid Afrika
bij de Jesuit Refugee Services

➤ Lees het persoonlijke verhaal van Moses



Psychosociale ondersteuning bij ingrijpende gebeurtenissen op het werk

Met de vraag "Hoe organiseer je optimale psychosociale ondersteuning?" organiseerde ARQ Kenniscentrum Impact van Rampen en Crises een symposium waar wetenschap, beleid en praktijk met elkaar werden verbonden.

Goede psychosociale ondersteuning draagt bij aan het goed en prettig kunnen (blijven) functioneren van professionals en vergroot hun duurzame inzetbaarheid. Dat geldt zeker voor hoog-risico beroepen waar werknemers veelvuldig met ingrijpende gebeurtenissen te maken krijgen.

Belangrijk is dat de behoefte aan ondersteuning tijdig wordt gesignaleerd en er waar nodig passende, aanvullende zorg beschikbaar is. Dit centrale principe staat beschreven in verschillende richtlijnen voor psychosociale ondersteuning. Maar wat vraagt dit in de praktijk van een organisatie? Voorbereiding!

➤ Bekijk het overzicht van de verschillende richtlijnen



"We maken een inhaalslag"

Nazorg bij de brandweer Amsterdam - Amstelland

Brandweerprofessionals maken regelmatig schokkende gebeurtenissen mee. Dat hoort bij hun werk. Vooral het directe contact met slachtoffers kan ingrijpend zijn. Zij zijn getraind adequaat te handelen tijdens deze impactvolle gebeurtenissen. Maar een stapeling van heftige incidenten kan ervoor zorgen dat de spreekwoordelijke emmer overloopt. Daarom is psychosociale opvang en nazorg van belang om stress gerelateerde gezondheidsklachten en werk-uitval zo veel mogelijk te voorkomen.

Hoe geef je als brandweerorganisatie vorm aan opvang en nazorg?

Brandweer Amsterdam-Amstelland merkte dat er meer nodig was om medewerkers goede nazorg te bieden. Er werd in 2022 en 2023 een uitgebreid programma uitgerold, waarbij op alle kazernes voor

alle brandweerprofessionals bijeenkomsten werden georganiseerd. De bijeenkomsten draaiden om bewustwording en het bespreekbaar maken van mentale weerbaarheid. Niet alleen voor de brandweerprofessionals maar ook hun verwanten.

Daarnaast is er een '[Mental Check Up](#)' gesprek geïntroduceerd, als een laagdrempelige mogelijkheid voor brandweermedewerkers om hun weerbaarheid en veerkracht te bespreken. In een [interview met commandant Tijs van Lieshout en Jelte Bosgra](#), adviseur/trainer bij ARQ IVP, lees je meer over opvang en nazorg en mentale weerbaarheid voor brandweerprofessionals.



"Dit is echt de baan van mijn leven"

Crisisadviseur bij ARQ IVP

Ine Spee werkt 12 jaar als crisisadviseur bij ARQ IVP en biedt onder andere psychosociale ondersteuning en advies aan organisaties na een crisis of een andere heftige gebeurtenis. Zij vertelt hoe het is om dit werk te doen.

"Ik houd van de dynamiek", vertelt ze. "Ik houd ervan dat de telefoon gaat en dat ik er dan bij een acute situatie meteen voor de organisatie ben. We worden meestal gevraagd om ondersteuning te geven aan organisaties in Nederland. Maar er zitten ook wel eens buitenlandse opdrachten bij. Ook worden we vrijwel altijd ingezet bij een grote crisis in het land, zoals bij de MH17-ramp of de tramsanslag in Utrecht. We hebben dan een rol in het nationale crisisonderzoek of sluiten aan bij lokale organisaties. Ons perspectief is altijd de psychosociale kant van de crisisaanpak."

In [dit interview met Ine](#) lees je meer over haar werkzaamheden.

Ine in de media in 2023

Bedreiging of intimidatie in werk en/of privéleven kan het leven van een publieke ambtsdrager abrupt en ingrijpend veranderen. Ine deelt de kennis die we binnen ARQ IVP en ARQ Kenniscentrum Impact van Rampen en Crises hebben over de psychosociale effecten van bewaken en beveiligen in [het Burgemeestersblad van mei 2023](#). (pagina 18)

“ Ik houd van de dynamiek



Ine was als adviseur betrokken bij het comité dat advies gaf aan het kabinet over het herdenken van corona. Ine komt in deze journaaluitzending (minuut 23) aan het woord over het stilstaan bij de coronacrisis en de impact die het had en nog steeds heeft op de samenleving.

Werken met vluchtelingen en statushouders

Vrijwel alle Nederlandse gemeenten vangen vluchtelingen en statushouders op. Dat vraagt veel van medewerkers. ARQ IVP en ARQ Academy verzorgden in 2023 regelmatig trainingen aan medewerkers van organisaties betrokken bij de opvang van vluchtelingen en statushouders.

Geraakt worden en dan?

ARQ IVP

Medewerkers die vluchtelingen opvangen, maken vaak aangrijpende dingen mee. Ook tolken krijgen veel heftige verhalen te horen. Hoe zorg je ervoor dat medewerkers van opvanglocaties en tolken op de been blijven. Hoe zorg je voor elkaar en voor jezelf?

De tolken en medewerkers van de crisisopvang voor Oekraïense vluchtelingen in Utrecht volgden de training [‘Geraakt worden en dan?’](#). Coördinator Zorg Meike Nachenius vertelt in [dit interview](#) dat ze veel aan de training hebben gehad. “Achteraf gezien hadden we dit misschien eerder moeten doen.”

MIRROR-V: vroegsignalering van psychische klachten

ARQ Academy



Vluchtelingen hebben meer dan gemiddeld kans op het ontstaan van psychische problematiek. Het is dan ook belangrijk om in een vroeg stadium klachten en problemen te signaleren. Passende psychosociale hulp organiseren, zorgt ervoor dat klachten niet verder escaleren. Voor medewerkers op locaties waar vluchtelingen en asielzoekers langer verblijven, is de workshop [Vroegsignalering van psychische klachten bij vluchtelingen](#) dan ook een waardevolle scholing.

LHBTQ+

"Het gaat om herkenning, erkenning en dat je gezien wordt in waar je tegenaan loopt"

In gesprek met psychiater Hugo Konz over de ontwikkelingen in 2023 met betrekking tot het behandelaanbod voor LHBTQ+ vluchtelingen.

Mensen die zijn gevlucht vanwege hun seksuele oriëntatie, genderidentiteit of -expressie (SOGIE) hebben vaak te maken gehad met geweld en/of vervolging vanwege hun identiteit. Dit bovenop andere ervaringen van afwijzing, uitsluiting en discriminatie (een vorm van 'sociaal trauma'), waarbij ze zijn opgegroeid in een omgeving met religieuze en culturele taboes.

LHBTQ+ vluchtelingen kunnen daardoor, naast PTSS-klachten, ook problemen ervaren op het vlak van zelfbeeld, zelfacceptatie, sociale relaties, seksualiteit en/of betekenisgeving.

Sinds enkele jaren zijn behandelaars van ARQ bezig om een behandelaanbod voor LHBTQ+ vluchtelingen vorm te geven. "Deze groep kwam al binnen bij ARQ voor traumabehandeling of herstelgerichte interventies. Ik merkte dat er wat onbekendheid was met de specifieke thema's waar deze groep tegenaan loopt, zoals het zelfbeeld, zelfacceptatie, sociale acceptatie en een netwerk opbouwen."

De expertise over deze thema's is inmiddels enorm gegroeid en ze worden ingebed in de individuele gesprekken. Daarnaast is er in 2023 **een groepsmodule ontwikkeld** waarin



deze thema's terugkomen, waarbij ook het lotgenotencontact een belangrijke factor is.

"Het is verrassend voor patiënten als ze merken dat je bekend bent met de thema's waar ze mee worstelen. Ze hebben vaak het idee dat ze niet begrepen worden. Nu zien ze dat we 'insider knowledge' hebben rond deze thema's en daarbij willen aansluiten. Dat is belangrijk voor hen. Het gaat om herkenning, erkenning en dat je gezien wordt in waar je tegenaan loopt."



“ Het is verrassend voor patiënten als ze merken dat je bekend bent met de thema's waar ze mee worstelen

In het ARQ-behandelteam dat met LHBTQ+ vluchtelingen werkt is ook aandacht voor 'lived experience' onder de professionals. Hugo vertelt: "Sommigen van ons weten van huis uit hoe die ervaringen kunnen zijn met familie en de context waarin je opgroeit. Die (ervarings)kennis en diversiteit in het team is heel belangrijk om deze specifieke groep goed te bedienen."

In 2023 startte Hugo met een promotietraject om onderzoek te doen naar de mentale gezondheid van LHBTQ+ vluchtelingen die te maken hebben gehad met geweld en/of vervolging vanwege hun identiteit. "Er is nog heel weinig literatuur over deze doelgroep. Door meer onderzoek te doen verbinden we theorie en praktijk met elkaar en hopen we LHBTQ+ vluchtelingen een steeds betere behandeling te kunnen bieden."

Wil je op de hoogte blijven van de ontwikkelingen op het gebied van het ARQ-behandel aanbod voor LHBTQ+ vluchtelingen? [Abonneer je dan op de nieuwsbrief van ARQ Centrum'45](#)

3MDR-TG

Nieuw behandelprotocol voor traumatische rouw

In gesprek met expertiseteamleider en psychiater Sophie Hengst over de ontwikkelingen in 2023 met betrekking tot het behandel-aanbod Traumatische Rouw.

Een dierbare verliezen is erg ingrijpend. Als mensen na het verlies van een dierbare heftige, persisterende rouwklachten krijgen die hun dagelijks functioneren beperken, dan spreken we van een rouwstoornis.

"Als behandelaren van traumatische rouw zien wij bij nabestaanden vaak een breed spectrum aan klachten, zoals hevig verdriet, gemis, boosheid, schok, herbelevingen, onthechting/vervreemding en schuldgevoelens", vertelt Sophie.

Om patiënten met traumatische rouw beter te ondersteunen, is in 2023 het nieuwe behandelprotocol 3MDR-Traumatic Grief (3MDR-TG) verder onderzocht.

3MDR is een innovatieve traumabehandeling waarbij de patiënt wordt blootgesteld aan de ingrijpende gebeurtenis en tegelijkertijd een afleidende taak uitvoert. De blootstelling bestaat uit drie elementen:

-  Visueel: de patiënt kiest zelf beelden uit die gerelateerd zijn aan de dierbare. Deze beelden worden getoond op een 180 graden scherm.
-  Auditief: er wordt muziek afgespeeld die gerelateerd is aan het verlies.
-  Fysieke afleiding en beweging: de patiënt loopt op een loopband en blijft tegelijkertijd naar het scherm kijken, om zo de vermijding te doorbreken.



“ Als behandelaren van traumatische rouw zien wij bij nabestaanden vaak een breed spectrum aan klachten, zoals boosheid, schok, herbelevingen, hevig verdriet en schuldgevoelens

De blootstelling is onder andere gericht op herinneringen aan de dierbare en de gebeurtenis van het overlijden. Middels een virtueel bezoek aan het graf wordt de nabestaande uitgenodigd tot een imaginair gesprek en een symbolische interactie met de overledene. Als afleidende taak volgt de patiënt met de ogen een bewegende bal met cijfers erop. Vervolgens wordt in de behandeling overmatig rouwgedrag herzien en wordt gekeken naar nieuwe doelen voor de toekomst.

ARQ heeft twee jaar geleden voor het eerst 3MDR-TG aan een patiënt aangeboden, in onderzoeksverband. Na 10 sessies 3MDR-TG bleken de PTSS-, PRS- en depressieve klachten van de patiënt sterk te zijn afgenomen.

Bovendien had de patiënt de behandeling als zeer positief ervaren.

Het is belangrijk om de behandeling 3MDR-TG bij meer patiënten te kunnen onderzoeken. Daarom is in 2023 het onderzoek uitgebreid. Op dit moment doorlopen meerdere patiënten het 3MDR-TG protocol.

Wil je op de hoogte blijven van de ontwikkelingen op het gebied van het ARQ-behandelingsaanbod voor traumatische rouw?

[Abonneer je dan op de nieuwsbrief van ARQ Centrum'45.](#)



Documentaires Leven met oorlog

"Ik sta op de schouders van een gigant, elke dag", vertelt Vincent de Kom, achterkleinzoon van verzetsstrijder Anton de Kom, in een korte documentaire. Deze documentaire is onderdeel van de vijfdelige serie 'Leven met oorlog', waarin mensen vertellen welke betekenis de Tweede Wereldoorlog nu nog voor hen heeft. De strijd van Anton de Kom voor een rechtvaardige wereld is dus een belangrijke drijfveer in het dagelijks leven van Vincent. Maar ook in het leven van Elisabeth Oets. Zij verborg jarenlang haar kettinkje met een zilveren Davidster, om haar Joods-zijn te verbergen en haar moeder niet ongerust te maken. Nu vertelt ze jongeren over de Jodenvervolging en wat dit voor haar familie betekende. Of in het leven van het echtpaar Martine

Letterie en Rinke Smedinga. De opa van Martine is vermoord in concentratiekamp Neuengamme. De vader van Rinke was overtuigd nazi en NSB-lid. Er gaat bijna geen dag voorbij dat ze het niet over de oorlog hebben.

[> Bekijk hier alle afleveringen](#)



Het themajaar Leven met Oorlog en de daar bijbehorende minidocumentaires zorgden ook voor extra aandacht in verschillende digitale, print- en audiovisuele media. De daarvoor uitgezette communicatiestrategie leverde een bereik op van ruim 2,3 miljoen kijkers, luisteraars en lezers.

De serie kwam tot stand door samenwerking tussen ARQ Kenniscentrum Oorlog, Vervolging en Geweld en de vijf Herinneringscentra in Nederland en werd gefinancierd door Vfonds, VSBfonds en ARQ Nationaal Psychotrauma Centrum. De serie was onderdeel van het themajaar 'Leven met oorlog'.

Begripvol Zorgen – Echo's uit Nederlands-Indië

Om zorg beter aan te sluiten bij mensen met een diverse culturele of migratieachtergrond, stelden ARQ Kenniscentrum Oorlog, Vervolging en Geweld en Stichting Pelita in 2023 een serie korte films samen. Daarin komen ouderen met een achtergrond in voormalig Nederlands-Indië samen met hun zorgverlener aan het woord. Ze vertellen op indringende wijze over wat ze in de oorlog hebben meegemaakt, het gebrek aan erkenning bij hun komst naar Nederland en hoe de zorg soms onvoldoende aansluit bij hun geschiedenis en culturele achtergrond. Samen met de zorgverleners laten ze zien hoe je een goede relatie opbouwt en wat dit voor hen betekent.

Voor ouderen en zorgverleners was het bijzonder om deze video's op te nemen. Jan von Mansfeldt: "Ik ben trots. Trots is een raar woord natuurlijk. Maar ik vind het fijn dat ik mijn verhaal kon vertellen." Lawrence Vrugteman, casemanager dementie in Wierden: "Ik heb tijdens de opnames veel geleerd van mijn cliënten en ben heel trots op hoe ze het gedaan hebben. Het ontroerde me ook om in de video terug te horen wat ik voor hen betekende."



De korte films zijn verwerkt in de videoleerlijn 'Begripvol Zorgen – Echo's uit Nederlands-Indië' met adviezen, achtergronden en extra informatie over cultuursensitieve zorg.

ARQ International

ARQ International zet zich al meer dan 25 jaar in voor de geestelijke gezondheid en psychosociale ondersteuning (MHPSS) van mensen getroffen door oorlog en humanitaire rampen. Dit doen we door het ondersteunen van zorgprofessionals, onderzoek en het delen van kennis.

Deze kaart geeft een globaal overzicht van de activiteiten in 2023.

Oekraïne

Meerdere programma's voor psychosociale ondersteuning, kennisoverdracht en training voor Oekraïense zorgverleners die werken met ontheemden, getroffen van seksueel geweld, veteranen en gezinnen in conflictgebieden.

Syrië / Libanon

Zelfzorg en stress management workshops voor Syrische en Libanese zorgverleners.

Jordanië

Een curriculum ontwikkelen om het welzijn en een gezonde psychosociale ontwikkeling van adolescenten in vluchtelingen gemeenschappen te bevorderen.

Kenia

Academische schrijfworkshop voor veldwerkers en onderzoekers uit Somalië, Kenia en Democratische Republiek Congo

Onderzoek om de toegang tot de geestelijke gezondheidszorg voor Somalische en Congolese vluchtelingen te verbeteren.

Democratische Republiek Congo

Psychosociale ondersteuning, kennisoverdracht en training voor Congolese zorgverleners die getroffen behandelen van conflictgerelateerd seksueel geweld.

Thailand / Myanmar

Ontwikkelen van een MHPSS trainingsprogramma voor lokale partners met een focus op conflictgerelateerd seksueel geweld.

Vrienden van ARQ

We hebben weer meer geholpen

Afgelopen jaar zag Vrienden van ARQ een lichte daling in de inkomsten; € 65.000 in 2023, ten opzichte van € 75.000 in 2022, maar een stijging in de uitgaven van € 137.000 in 2022 naar € 229.000 in 2023. Die stijging komt vooral doordat we het onderzoek steunen naar het gebruik van MDMA bij therapie, met € 100.000.



Oekraïne

Vrienden van ARQ financierde ten behoeve van Oekraïense vluchtelingen in Nederland de doorontwikkeling van de Mind-Spring trainingen, waarbij vluchtelingen uit diverse landen met mogelijke PTSS-klachten vroegtijdig gesignaleerd en geadresseerd kunnen worden. Nu kunnen zij dus in hun eigen taal verhalen delen en leren hoe om te gaan met stress, angst en verdriet om het verlaten van hun land.

Patiëntondersteuning

Het gebeurt helaas regelmatig dat patiënten van ARQ een financieel steuntje in de rug nodig hebben, om de behandeling te kunnen ondergaan die voor hun herstel belangrijk is.

Daarom springt Vrienden van ARQ bij als een patiënt bijvoorbeeld geen geld heeft om met het openbaar vervoer naar ARQ te komen. Of we betalen mee aan schoolspullen voor een meisje dat met andere gezinsleden op locatie in gezinstherapie gaat, waarbij de integratie van het meisje op school een belangrijke voorwaarde is voor het succesvol ondergaan van de therapie.

Afgelopen jaar bedroeg die patiëntondersteuning bijna € 7.000, dat is een groei van bijna 40% ten opzichte van 2022.

Onderzoek en Innovatie

Vrienden van ARQ draagt ook bij aan diverse vormen van onderzoek en innovatie, zoals het onderzoek naar een Hoog Intensieve Narratieve Exposure Therapie (HI-NET). Ook in 2023 mochten we hiervoor rekenen op een bijdrage van € 30.000 van een donateur, waarvoor we enorm dankbaar zijn.

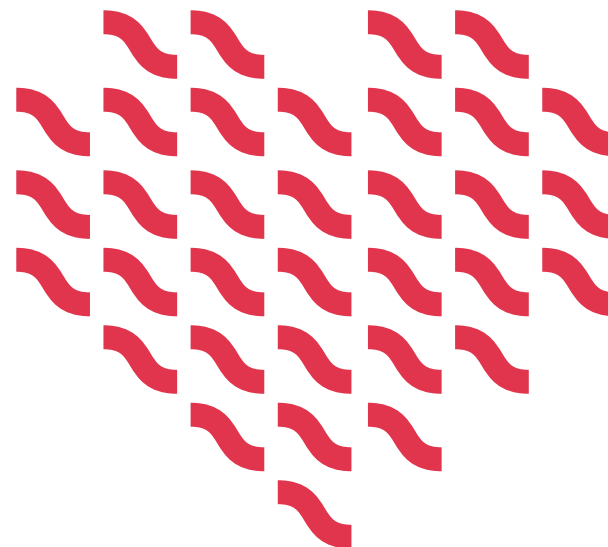
Bij het onderzoek wordt gekeken naar een effectieve behandeling voor mensen met meerdere traumatische ervaringen in hun leven. De groep patiënten die aan het HI-NET onderzoek deelnemen, heeft langdurige klachten en reageert minder goed op reguliere behandelmethodes.

HI-NET helpt met name door traumatische gebeurtenissen meer in perspectief te plaatsen in het levensverhaal. Daardoor voelen patiënten zich gehoord en kunnen zij met meer rust de draad van hun leven weer oppakken.

Steun de Vrienden van ARQ

Al ruim vijftig jaar helpt ARQ mensen die getroffen zijn door oorlog, vervolging, geweld of andere ingrijpende gebeurtenissen. Maar dat kan ARQ niet alleen, dat kan niet zonder u!

[Doneer](#) en help een patiënt, steun baanbrekend onderzoek of help zorgverleners in post-conflictgebieden. Elke bijdrage, groot of klein, maakt een verschil.



2023 in cijfers

ARQ Centrum'45 had
2.233
patiënten in behandeling



993

aanmeldingen bij ARQ IVP
voor hulpverlening aan
werknemers

545

trainingen verzorgd door
ARQ IVP Training & Advies



123

weten-
schappelijke
publicaties



7.486

mental check-up
gesprekken door ARQ IVP



656

Diagnostische
onderzoeken



24 promovendi

7

hoogleraren



ARQ Centrum'45 had
1.058
nieuwe patiënten



Certificeringen
en keurmerken:



112

opleidingen en workshops voor
zorgprofessionals via ARQ Academy



Personeel & organisatie

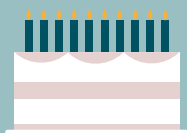
416

werknemers per 31-12-2023



45 jaar

was de gemiddelde leeftijd
van alle medewerkers
binnen ARQ



54

personen zijn
in dienst gekomen



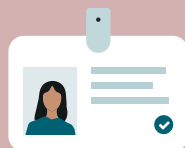
58 personen
zijn uit dienst
gegaan



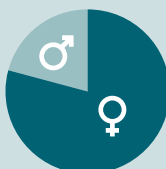
ARQ heeft **312**
parttimers en **104**
fulltimers

26

stagiairs hebben
een stage bij
ARQ afgerond



De vrouw/man
verhouding is **330**
vrouwen en **86** mannen



Financiën

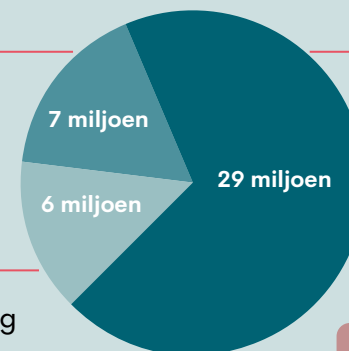
Omzet ARQ
€ 42 miljoen

ARQ IVP

- Hulpverlening
- Trainingen
- Preventie

ARQ

- Beleidsadvisering
- Onderzoek met name
via de Kenniscentra



ARQ Centrum'45

- Behandeling
- Onderzoek
- Kennisdeling

Bedrag aan giften:

€ 65.931

[> Bekijk het jaarbericht 2023](#)

ARQ-bibliotheek

Informatievoorziening op maat

In 2023 werd er weer volop gebruik gemaakt van de ARQ-bibliotheek. Een paar cijfers:

Psychotraumanet werd door meer dan **97.000** voornamelijk nieuwe gebruikers ruim **157.000** keer bezocht. **80%** van de bezoekers kwam uit Nederland.



Levering van
(hoofdstukken uit) boeken
en tijdschriftartikelen
via interbibliothecair
leenverkeer:
774 verschillende items.

De ARQ-bibliotheek is onderdeel van ARQ Kenniscentrum Oorlog, Vervolging en Geweld en omvat een brede collectie aan boeken, artikelen en online bronnen over de psychosociale gevolgen van schokkende gebeurtenissen zoals oorlog, vervolging en geweld. Psychotraumanet en de ARQ-catalogus zijn de eerste online ingang om te zoeken naar informatie.

De medewerkers van de ARQ-bibliotheek houden geïnteresseerden op de hoogte van nieuwe publicaties en ondersteunen in zoekacties in internationale en wetenschappelijke databanken.



Bijzondere publicaties

Proefschrift

Bertine Mitima-Verloop



'Together in silence'
Commemoration, rituals,
and coping with war
experiences and loss.
Dit proefschrift onderzoekt
het individuele effect

van collectief herdenken en rituelen op
mentale gezondheid. Het benadrukt
de rol van steun, verbondenheid en
betekenisgeving bij het omgaan met
oorlogservaringen en verlies, ondanks
mogelijke stresssymptomen.

[➤ Naar de publicatie](#)

Proefschrift

Jetske van Heemstra



'Recovery in context'
Mental health in relation
to psychotrauma and
postmigration stress
among forced Migrants.
Het onderzoek biedt

waardevolle inzichten in de complexe
relatie tussen psychotrauma, postmigratie
stress en mentale gezondheid bij
gedwongen migranten.

[➤ Naar de publicatie](#)

Proefschrift

Patricia Dashorst



'Unraveling intrusions'
Intrusies zijn zich spontaan,
onvrijwillig opdringende
beelden of gedachten aan
een traumatische gebeur-
tenis die ook voorkomen

bij mensen die de gebeurtenis niet zelf
hebben meegemaakt, zoals kinderen van
oorlogsslachtoffers. Het onderzoek toont
aan dat deze intrusies vergelijkbaar zijn
bij zowel direct als indirect betrokkenen,
met mogelijke gevolgen voor de lange
termijn, zelfs voor toekomstige generaties.

[➤ Naar de publicatie](#)

Taking Action Towards Sustainable Peace



'Integrating Peacebuilding and Mental Health and Psychosocial Support'

Dit beleidsdocument van ARQ

International roept wereldwijde experts

op tot actie: integreer vredesopbouw en mentale gezondheid en psychosociale ondersteuning (MHPSS) voor wederopbouw na gewelddadige conflicten en het bereiken van duurzame vrede.

[➤ Naar de publicatie](#)

Landelijke sociale kaart cultuursensitieve ggz en Wmo (vernieuwd)



Met ruim 100 organisaties geeft de vernieuwde sociale kaart van ARQ

Kenniscentrum Migratie een globaal overzicht van het

landelijke aanbod aan cultuursensitieve ggz en Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning).

[➤ Naar de publicatie](#)

Beleidsrichtlijn psychosociale ondersteuning zorgprofessionals



ARQ ontwikkelde samen met de volle breedte van de sector

Zorg & Welzijn een landelijke beleidsricht-

lijn vol met inzichten en adviezen voor optimale psychosociale ondersteuning voor zorgprofessionals.

[➤ Naar de publicatie](#)

Handreiking Veerkrachtige statushouders



Handreiking Veerkrachtige statushouders: best practices voor gemeenten om de psychosociale ondersteuning aan statushouders te bevorderen.

[➤ Naar de publicatie](#)

Multidisciplinaire Richtlijn Psychosociaal Crisismanagement: Ondersteuning en zorg bij rampen en crisis



De Multidisciplinaire richtlijn psychosociale hulp bij rampen en crises is herzien en gaat verder onder de naam 'Multidisciplinaire richtlijn psychosociaal crisismanagement'. De richtlijn bevat kennis om de psychosociale impact van rampen en crises te beperken en getroffen in staat te stellen hun dagelijks leven weer op te pakken.

[➤ Naar de publicatie](#)

Impact Magazine

Rampen, crisis, oorlog en geweld hebben psychosociale gevolgen voor mens en maatschappij. In Impact Magazine, uitgegeven door ARQ Kenniscentrum Oorlog, Vervolging en Geweld, staat de doorwerking van dergelijke schokkende gebeurtenissen centraal. Met inzichten vanuit uiteenlopende disciplines maakt Impact Magazine deze thematiek

voor een breed publiek toegankelijk. Hiermee bevindt Impact Magazine zich op het kruispunt van de psychologie, geschiedenis en hedendaagse maatschappelijke ontwikkelingen.

Impact Magazine bracht in 2023 vier edities uit:



Nr. 1

Psychotrauma door de eeuwen heen, met een special over het themajaar Leven met oorlog



Nr. 3

Taal



Nr. 2

Slavernij en uitbuiting



Nr. 4

Op het netvlies - Oorlogsleed op het witte doek

> Naar Impact Magazine

Intervention Journal

Intervention, Journal of Mental Health and Psychosocial Support in Conflict Affected Areas is een peer reviewed wetenschappelijk journal gepubliceerd door ARQ International. Het biedt een platform aan professionals werkzaam in door conflict- of natuurrampen getroffen gebieden, en voor hen die werken met vluchtelingen uit deze regio's.

20 jaar toegankelijke kennis

Ook Intervention had een jubileumjaar. In 2003 werd de eerste editie in Sri Lanka gepubliceerd.



April 2023 — Volume 21, issue 1

[➤ Naar de publicatie](#)



October 2023 — Volume 21, issue 2

[➤ Naar de publicatie](#)

Wat deed ARQ nog meer in 2023

Onderzoekers van ARQ Kenniscentrum Oorlog, Vervolging en Geweld verschenen regelmatig in de media. Bertine Mitima-Verloop sprak over de betekenis van herdenken tijdens de live uitzending van de Nationale Dodenherdenking op 4 mei 2023 op NPO Radio 1. Ook deed ze dat in dagblad Trouw in aanloop naar de Nationale Indië-herdenking op 15 augustus.

Onderzoeker Bart Nauta was te horen in verschillende radio-uitzendingen van OVT (Onvoltooid Verleden Tijd). Bijvoorbeeld over Vilnius en de betekenis voor de Joodse gemeenschap van deze Litouwse hoofdstad. En samen met Arnon Grunberg over het boek 'Sonder-behandlung, Mijn jaren in de crematoria en gaskamers van Auschwitz'.



Dit jaar werd er voor het eerst 3MDR geïntroduceerd bij een adolescent met therapieresistente PTSS. Het had een zeer positieve impact.

[Lees meer](#)

In 2023 was de afronding van het onderzoek KIDNET versus EMDR (KIEM): welke therapie past het beste bij jonge vluchtelingen? Het KIEM-project haalde een mijlpaal met het behalen van het aantal benodigde participanten en daarmee het voltooien van het onderzoek.

[Lees meer](#)

Het onderzoek FLIP-IT maakte een start door de financiering van ZonMw. Door deze financiering kan onderzocht worden wat beter werkt bij patiënten met complexe trauma: intensieve of reguliere traumagerichte therapie?

[Lees meer](#)

Bekijk onze animatie ARQ in 100 seconden



Bestuur & toezicht

ARQ Nationaal Psychotrauma Centrum in het kort

ARQ helpt al 50 jaar bij schokkende gebeurtenissen en psychotrauma. Wij bieden mens en organisatie zorg op maat, doen wetenschappelijk onderzoek, adviseren en leiden op. We delen onze kennis wereldwijd. ARQ heeft alle psychotrauma expertise onder één dak en is daarmee uniek in de wereld.

Bestuur en toezicht

ARQ Nationaal Psychotrauma Centrum en dochterorganisaties ARQ Centrum'45 en ARQ IVP hebben hetzelfde bestuur en toezicht en hanteren de uitgangspunten van de Governancecode Zorg. De volledige lijst met leden van de Raad van Toezicht en Raad van Bestuur is te bekijken op [onze website](#).

De Raad van Toezicht van ARQ Nationaal Psychotrauma Centrum benoemde per 1 december 2023 [Melina Kappeyne van de Coppello-Rakic](#) als voorzitter Raad van Bestuur. Melina Rakic volgt hiermee Jan-Wilke Reerds op die begin 2024 met pensioen is gegaan.

ARQ bestaat uit

- ARQ IVP
- ARQ Centrum'45
- ARQ Diagnostisch Centrum
- ARQ Academy
- ARQ International
- ARQ Kenniscentrum
 - Oorlog, Vervolging en Geweld
 - Impact van Rampen en Crises
 - Migratie
 - Traumatische Rouw
 - Kind, Gezin en Psychotrauma
- Stichting 1940-1945
- Stichting Pelita

Colofon

Jaaroverzicht 2023

ARQ Nationaal Psychotrauma Centrum

Ontwerp [hollandse meesters](#)

Foto's op pagina 15 en 16: Shutterstock

Vragen of opmerkingen naar aanleiding van het jaaroverzicht? Neem contact op met communicatie@arq.org of kijk op arq.org

Juni 2024

